

обумовлює необхідність їх подолання в юридичній практиці, тобто необхідність здійснення вибору однієї з двох норм, які перебувають в суперечності, з метою вирішення конкретних життєвих ситуацій.

На мою думку, можна звернути увагу, на дослідження науковця Москалюка О.В., який саме досліджував вузьку проблематику подолання змістовних та темпоральних юридичних колізій. Так, у своїй науковій роботі вчений запропонував «принцип спеціальної норми», в якому полягає презумпція розумності законодавця: «прийняття спеціальної норми свідчить про наявність спеціальної цілі законодавця: врегулювати певний різновид суспільних відносин інакше, ніж загальна норма». Проте правило пріоритету спеціальної норми не має універсального характеру. Коли наявність спеціальної норми не може бути пояснена законодавцем з точки зору спеціальної цілі врегулювання суспільних відносин, а загальна норма більшою мірою відповідає принципам права, застосуванню підлягає саме загальна норма. Отже, подолання змістовних колізій, які є наслідком помилки законодавця, здійснюється шляхом застосування принципу доцільності [1, с. 12].

Ще одним із розповсюджених видів юридичних колізій є темпоральні або їх ще називають часовими. Як правило, вони виникають у праві після прийняття актів з одного ж і того питання у різний час. Такі колізії досить часто виявляються у судовій практиці, коли під час розгляду справи, необхідно застосувати відповідну норму, яка може міститися в декількох нормативно-правових актах одночасно.

На думку О.В. Москалюка: «Подолання темпоральних колізій норм права шляхом застосування принципу «більш пізнього акта» було розглянуто правову природу колізійного принципу *lex posterior*, що означає «нова норма краще враховує зміни суспільних відносин, які відбулися з часу прийняття старої норми, тому саме перша і повинна застосовуватися». В юридичній літературі цей колізійний принцип розглядається як прийом історичного та телеологічного способу тлумачення норм права [1, с. 13-14].

При усуненні темпоральних колізій необхідно звертати увагу на відповідні зміни, які відбуваються у правовому суспільстві у результаті прийняття норми права, принципу правової визначеності, який є складовою принципу верховенства права.

Для подолання таких колізій пропонується використовувати принципи права та телеологічний спосіб тлумачення. З метою вибору норми права необхідно дати відповідь на запитання: чи свідчить прийняття нової загальної норми про таку зміну суспільних відносин, в результаті якої відпадає потреба в регулюванні відносин спеціальною нормою [1, с. 15].

Бібліографічні посилання:

1. Москалюк. О.В. Механізм подолання змістовних і темпоральних колізій норм права: автореф. Київ: 2011. С. 22.
2. Москалюк О. В. Подолання колізій норм права кодексів та законів: теорія і судова практика. Адвокат. № 4. 2010. С. 17–23.
3. Москалюк О. В. Співвідношення змістовного та темпорального принципів подолання колізій норм права: традиційний та новітні підходи. Часопис Київського університету права. № 4. 2010. С. 65–70.
4. Москалюк О. В. Поняття та ознаки юридичної колізії. Держава і право: Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 50. 2010. С. 83–88.

Симоненко Тетяна Володимирівна,
викладач кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ПРАВО ДИТИНИ НА ЗАХИСТ ВІД УСІХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ У СУЧАСНИХ ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ратифікувавши Конвенцію ООН про права дитини, Україна прийняла на себе міжнародно-правові зобов'язання щодо дотримання міжнародних стандартів прав дитини, відповідно з якими вона повинна забезпечити надійний захист від будь-яких форм насильства та експлуатації. Конвенція має пряму дію на території нашої держави, з приводу чого в Україні на державному рівні проводиться низка заходів, спрямованих на забезпечення правової захищеності дітей,

створення механізмів попередження насильства відносно цієї групи осіб. Так, Законом України «Про охорону дитинства» визначено право дитини на захист від усіх форм насильства. У 2018 році прийнято Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», йде процес гармонізації міжнародного та національного законодавства, що впливає на розробку ефективних механізмів захисту дітей від усіх форм насильства.

Розвиток держави та права формують чинники, які створюють в Україні загальнонаціональну модель попередження насильства відносно дітей. Показовим і важливим є осмислення проблеми жорстокого поводження з дітьми як специфічного соціального феномену на професійному, зокрема науковому, рівні. Дослідження правового регулювання правовідносин, пов'язаних із попередженням насильства відносно дітей є органічним предметом теорії держави та права, а також інших наук. У зарубіжній науковій літературі опубліковано багато статей, монографій, посібників з різних галузей знань, ці праці відображають специфіку проблеми насильства і жорстокого поводження з дитиною. Загальне уявлення про правовий статус дитини, в тому числі і про його права, в різних правових системах можна почерпнути в роботах наступних зарубіжних авторів: Т. Бак, М. Балцерек, Б. Барбара, Ж. Баттогтох, М. Блек, Дж. Ван Б'юрен, М. Кантвелл, Б. Кларк, Л. Лейбланк, М. Пайс, Т. Плат, С. Ракстон, М. Де Сальвіа, Д. Старм, Д. Тодрес, Ф. Фабриціус, Е. Ферхеллен, Т. Хаммарбер, С. Харт, Е. Цоллер, Ш. Шабо, Р. Шельду, М. Шийко-Окрух, Д. Штурм, М. Ерлі та інші. Праці зарубіжних авторів із попередження дитячого насильства мають комплексний характер та традиційно враховують у дослідженні предмет декількох наукових сфер. Так, Майкл Г. Весселс, досліджуючи можливість впровадження підходу до зміцнення систем захисту дітей, доводить доцільність спрямування зусилля із зміцнення національних систем захисту дітей не за принципом “зверху донизу”, що передбачає запровадження формальних служб, керованих урядом, а за допомогою альтернативного підходу, заснованого на спільноті, роботі “знизу вгору”, що згодом забезпечить неформальну співпрацю та вирівнювання, більш широке використання формальних послуг, внутрішні соціальні зміни та високий рівень володіння громадою [1]. Джанет Керрі і Кеті Спатц Відом розглядають взаємозв'язок довгострокових наслідків зловживань і зневаги до дитини із зменшенням економічному добробуту дорослих [2], а оглядова праця Клер Тілбері, Марка Хьюза, Крістін Біббі та Дженніфер Осмонд присвячена вивченню кількості та характеру австралійської соціальної роботи щодо захисту дітей на період 2007-2014 років [3]. Певні новації у розвиток теорії прав дитини на пострадянському просторі вносять праці В. Абрамова, О. Бутько, Л. Голишева, В. Кулапова, О. Лактункіної, Е. Марковічева, Т. Смолова, Ю. Стародубцева та інших науковців.

Наукові дослідження, пов'язані із попередженням насильства відносно дитини, а також створення державно-правового механізму захисту права дитини від насильства у сучасних країнах світу, стали підґрунтям для появи досліджень цієї проблематики вітчизняною наукою та поступового формування державницької політики попередження дитячого насильства. Становлення теорії прав дитини, що відбиває нову політичну ситуацію в Україні і новий науковий підхід до дитини як спеціального суб'єкта права, почалося лише в середині 90-х рр. минулого століття, коли, після прийняття Конвенції ООН про права дитини, стали з'являтися збірники документів, що ілюструють її зміст, і публікації, пов'язані з положенням дитини в суспільстві і сім'ї, його правовим статусом, охороною і захистом його прав і законних інтересів. Наукове опрацювання проблем захисту прав дитини проводилось і проводиться вченими з різних галузей вітчизняного права. Значний внесок у дослідження теоретико-правових аспектів процесу становлення, розвитку та функціонування прав дитини зробили українські науковці: О. Анатолієв, О. Вінгловська, С. Коталейчук, Н. Крестовська, О. Кудрявцева, С. Несинова, Н. Опольська, С. Саблук, О. Шевченко-Бітенська та ін. Окремі аспекти вказаної проблеми досліджували С. Алексєєв, В. Бабкін, С. Бобровник, К. Волинка, С. Гусарєв, Р. Калюжний, Д. Керімов, В. Копейчиков, С. Лисенков, М. Матузов, О. Наливайко, В. Нерсесянц, Н. Оніщенко, М. Орзіх, В. Погорілко, П. Рабінович, М. Хавронюк, Є. Харитонов, Ю. Шемшученко та ін. За останнє десятиліття в Україні захищені дисертації з проблем, пов'язаних з правами дитини, зокрема правом на захист від усіх форм насильства. Ці важливі та цікаві дослідження виконані в рамках таких галузей вітчизняної правової науки, як міжнародне право, конституційне право, адміністративне право, кримінальне право та інших галузей. Окремий інтерес становлять наукові роботи з проблем забезпечення прав дитини представниками науки теорії держави і права. Безпосередньо цю тему досліджувала Н. Опольська в своїй дисертації “Правове забезпечення прав та свобод дитини в Україні (загальнотеоретичний аспект)”. За характером і змістом розглянутих у роботі питань дисертація є одним із перших у вітчизняній теорії та практиці комплексним монографічним дослідженням, присвяченим аналізу правового забезпечення прав та свобод дитини в Україні [4, с. 4].

Отже, незважаючи на певні спроби вивести проблематику захисту прав дитини на високий дискусійний та науковий рівень, слід зауважити, що багато питань із встановлення моделі захисту дітей від усіх форм насильства та створення ефективних державних механізмів в цьому напрямку потребують глибокого загальнотеоретичного аналізу. Умови в країні змінилися, з'явилися нові норми законодавства в даній області, а головне – усвідомлення важливості створення для українських дітей безпечних умов розвитку. Численні публікації в сучасних засобах масової інформації та науковій літературі про тяжке становище дітей і порушення їх прав свідчать про справжню національну катастрофу, що носить затяжний характер. Тому актуальним завданням є сьогодні узагальнення теоретичних положень і вироблення на їх основі рекомендацій щодо практичної реалізації прийнятих законів та намічених державою заходів для підвищення рівня забезпечення права дитини на захист від усіх форм насильства в Україні.

Бібліографічні посилання:

1. Michael G.Wessells Bottom-up approaches to strengthening child protection systems: Placing children, families, and communities at the center. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213415001246>(дата звернення: 20.01.2019).
2. Janet Currie and Cathy Spatz Widom Long-Term Consequences of Child Abuse and Neglect on Adult Economic Well-Being URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3571659/>(дата звернення: 20.01.2019).
3. Clare Tilbury, Mark Hughes, Christine Bigby and Jennifer Osmond Social Work Research in the Child Protection Field in Australia URL: <https://academic.oup.com/bjsw/article-pdf/47/1/256/10762485/bcv123.pdf> (дата звернення: 20.01.2019).
4. Опольська Н. М. Правове забезпечення прав та свобод дитини в Україні (загальнотеоретичний аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2010. 22 с.

Чумак Володимир Валентинович,
провідний науковий співробітник відділу організації
наукової роботи
Харківського національного університету
внутрішніх справ

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ВЕБ-КОНСТЕБЛІВ ЯК НОВИЙ МЕХАНІЗМ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ : ДОСВІД ЕСТОНІЇ**

На сьогодні в умовах глобалізаційних викликів, підвищеної криміногенної обстановки та економічної нестабільності все частіше виникають нові правопорушення та інтернет-загрози, у зв'язку з чим перед працівниками поліції стоїть завдання йти в ногу з часом та вдосконалювати свою діяльність. Ключову роль у процесі протидії злочинам Україна та світ переходить на акцент реалізації поліцейськими функції превенції, що на сьогодні покладено більшою мірою на працівників Патрульної поліції в Україні.

Успішний зарубіжний досвід такої країни як Естонія характеризується найбільш ефективним здійсненням функції превенції, що належить інституту констеблів. На сьогодні даний інститут має найбільший рівень довіри до населення. Оскільки при формуванні інституту констеблів в Естонії виходили з того, щоб роз'яснювально-превентивна діяльність констеблів знаходилася у безперервному взаємозв'язку з формуванням позитивного іміджу естонської поліції.

Заходи з покращення іміджу поліції та впровадження дієвих механізмів підвищення рівня довіри населення до поліції в цілому розпочалися в Естонії після розпаду СРСР в період 1991 років, а активна цілеспрямована діяльність знайшла своє продовження з початком реформування правоохоронної системи Естонії у 2000 році. Головною метою було визнано зробити роботу в поліції не лише ефективною, але й престижною, оскільки на початок 2000 року рівень довіри населення до поліції складав лише 36% [1]. На початок 2018 року рівень довіри населення до констеблів складає 86% [2].

Констебль (дільничний поліцейський) – це працівник поліції, який займається проблемами своєї окремої дільниці на підвідомчій йому території. Працює дільничний поліцейський, дещо